31997L0080

DIREKTIVA SVETA 97/80/ES
z dne 15. decembra 1997
o dokaznem bremenu v primerih diskriminacije zaradi spola

SVET EVROPSKE UNIJE JE

ob upoštevanju Sporazuma o socialni politiki, priloženega Protokolu (št.14) o socialni politiki, ki je priložen Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, in zlasti člena 2(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ([1]),

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ([2]),

skladno s postopkom iz člena 189c Pogodbe v sodelovanju z Evropskim parlamentom ([3]),

(1) ker so države članice, razen Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske (v nadaljnjem besedilu „države članice“) na podlagi Protokola o socialni politiki, priloženega Pogodbi, v želji izvajati Socialno listino iz leta 1989 sklenile Sporazum o socialni politiki;

(2) ker Listina Skupnosti o temeljnih socialnih pravicah delavcev priznava pomembnost boja proti vsem oblikam diskriminacije, vključno z diskriminacijo zaradi spola, barve, rase, mnenj in verovanj;

(3) ker odstavek 16 Listine Skupnosti o temeljnih socialnih pravicah delavcev o enakem obravnavanju moških in žensk med drugim določa, da „je treba povečati ukrepe za zagotovitev izvajanja načela enakopravnosti moških in žensk predvsem glede dostopa do zaposlitve, nagrajevanja, pogojev dela, socialnega varstva, izobraževanja, poklicnega usposabljanja in razvoja poklicne poti“;

(4) ker se je Komisija skladno s členom 3(2) Sporazuma o socialni politiki posvetovala z delodajalci in delojemalci na ravni Skupnosti o možni usmeritvi ukrepanja Skupnosti glede dokaznega bremena v primerih diskriminacije zaradi spola;

(5) ker je Komisija menila, da je ukrepanje Skupnosti po takem posvetovanju priporočljivo, se je še enkrat posvetovala z delodajalci in delojemalci o vsebini preučevanega predloga v skladu s členom 3(3) navedenega Sporazuma; ker so ti poslali svoja mnenja Komisiji;

(6) ker po drugem krogu posvetovanj socialni partnerji niso obvestili Komisije o svoji želji sprožiti postopek — ki bi morda vodil do sporazuma — iz člena 4 navedenega Sporazuma;

(7) ker so si Skupnost in države članice v skladu s členom 1 Sporazuma med drugim zastavile cilj izboljšati življenjske in delovne razmere; ker bi učinkovito izvajanje načela enakega obravnavanja moških in žensk prispevalo k doseganju tega cilja;

(8) ker je bilo načelo enakega obravnavanja določeno v členu 119 Pogodbe, v Direktivi Sveta 75/117/EGS z dne 10. februarja 1975 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z uporabo načela enakega plačila za moške in ženske ([4]) in v Direktivi Sveta 76/207/EGS z dne 9. februarja 1976 o izvrševanju načela enakega obravnavanja moških in žensk v zvezi z dostopom do zaposlitve, poklicnega izobraževanja in napredovanja ter delovnih pogojev ([5]);

(9) ker Direktiva Sveta 92/85/EGS z dne 19. oktobra 1992 o uvedbi ukrepov za spodbujanje izboljšav na področju varnosti in zdravja pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile ali dojijo ([6]), prav tako prispeva k učinkovitemu izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk; ker ta direktiva ne bi smela delovati v škodo prej navedenih direktiv o enakem obravnavanju; ker bi bila zato delavkam, ki jih zajema ta direktiva, prav tako v korist prilagoditev pravil o dokaznem bremenu;

([1]) UL C 332, 7.11.1996, str. 11 in UL C 185, 18.6.1997, str. 21.
([2]) UL C 133, 28.4.1997, str. 34.
([3]) Mnenje Evropskega parlamenta z dne 10. aprila 1997 (UL C 132, 28.4.1997, str. 215), Skupno stališče Sveta z dne 24. julija 1997 (UL C 307, 8.10.1997, str. 6) in Sklep Evropskega parlamenta z dne 6. novembra 1997 (UL C 358, 24.11.1997).
([4]) UL L 45, 19.2.1975, str. 19.
([5]) UL L 39, 14.2.1976, str. 40.
([6]) UL L 348, 28.11.1992, str. 1.

(10) ker Direktiva Sveta 96/34/ES z dne 3. junija 1996 o okvirnem sporazumu o porodniškem dopustu, ki so ga sklenili UNICE, CEEP in ETUC [1], prav tako temelji na načelu enakopravnosti;

(11) ker sklicevanje na „sodni postopek“ in „sodišče“ vsebuje tudi mehanizme, v skladu s katerimi je spore mogoče predložiti v obravnavo in odločanje neodvisnim organom, ki lahko sprejmejo sklepe, obvezujoče za stranke iz teh sporov;

(12) ker izraz „izvensodni postopki“ pomeni predvsem postopke, kakršni so konciliacija in mediacija;

(13) ker je upoštevanje dejstev, na podlagi katerih se lahko sklepa o neposredni ali posredni diskriminaciji, v skladu z nacionalno zakonodajo ali prakso, stvar nacionalnih sodnih ali drugih pristojnih organov;

(14) ker naj bi države članice na katerikoli ustrezni stopnji postopka uvedle pravila dokazovanja, ki so ugodnejša za tožeče stranke;

(15) ker je treba upoštevati posebne značilnosti pravnih sistemov nekaterih držav članic, med drugim takrat, kadar se sklepa o diskriminaciji, če tožena stranka ne predloži dokazov, ki prepriča sodišče ali drugi pristojni organ, da ni bilo kršitve načela enakega obravnavanja;

(16) ker državam članicam ni treba uporabljati pravil o dokaznem bremenu v postopku, v katerem mora sodišče ali drugi pristojni organ raziskati dejstva o primeru; ker so tovrstni postopki tisti, v katerih tožeči stranki ni treba dokazovati dejstev, ki jih mora raziskati sodišče ali pristojni organ;

(17) ker bi se lahko tožečim strankam odvzela vsa učinkovita sredstva uveljavljanja načela enakega obravnavanja pred državnimi sodišči, če učinek uvajanja dokazov očitne diskriminacije ne bi bil naložiti toženi stranki bremena dokazovanja, da njeni postopki dejansko niso diskriminacijski;

(18) ker je Sodišče Evropskih skupnosti zato vztrajalo, da se morajo pravila o dokaznem bremenu prilagoditi, kadar obstaja očiten primer diskriminacije in da se mora za učinkovito uporabo načela enakopravnosti dokazno breme premakniti nazaj na toženo stranko, kadar se predloži dokaz o taki diskriminaciji;

(19) ker je teže dokazati diskriminacijo, kadar je posredna; ker je zato pomembno opredeliti posredno diskriminacijo;

(20) ker cilj ustrezno prilagoditi pravila o dokaznem bremenu ni bil zadovoljivo dosežen v vseh državah članicah in se mora v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 3b Pogodbe in v skladu z načelom sorazmernosti doseči na ravni Skupnosti; ker se ta direktiva omejuje na nujne predpise in ne posega globlje, kakor je potrebno za ta namen,

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Cilj

Cilj te direktive je zagotoviti večjo učinkovitost ukrepov, ki jih sprejmejo države članice za izvajanje načela enakega obravnavanja, da bi omogočili vsem osebam, ki menijo, da se jim je zgodila krivica, ker niso bili obravnavani skladno z načelom enakega obravnavanja, da uveljavijo svoje pravice v sodnem postopku po uveljavljanju pravic pred morebitnim drugim pristojnim organom.

Člen 2

Opredelitev pojmov

1. Za namene te direktive načelo enakega obravnavanja pomeni, da zaradi spola ne sme biti nobene diskriminacije, bodisi posredne bodisi neposredne.

2. Za namene načela enakega obravnavanja iz odstavka 1 obstaja posredna diskriminacija tam, kjer na videz nevtralni predpisi, merila ali postopki postavljajo v neugoden položaj bistveno višji delež pripadnikov enega spola, razen če je ta predpis, merilo ali postopek ustrezen in potreben ter se lahko upraviči z objektivnimi dejavniki, ki niso povezani s spolom.

Člen 3

Področje uporabe

1. Ta Direktiva se nanaša na:

(a) položaje, ki jih zajema člen 119 Pogodbe in direktiv 75/117/EGS, 76/207/EGS ter, kolikor zadevata diskriminacijo zaradi spola, 92/85/EGS in 96/34/ES;

[1] UL L 145, 19.6.1996, str. 4.

(b) civilne in upravne postopke v zvezi z javnim ali zasebnim sektorjem, ki določajo pravna sredstva na podlagi nacionalne zakonodaje v skladu z ukrepi iz (a) razen izvensodnih postopkov prostovoljnega značaja ali tistih, ki jih predvideva nacionalna zakonodaja.

2. Ta direktiva se ne uporablja za kazenske postopke, razen če države članice ne določijo drugače.

Člen 4

Dokazno breme

1. Države članice sprejmejo ukrepe, potrebne v skladu z njihovimi nacionalnimi pravosodnimi sistemi za zagotovitev, da kadar osebe, ki menijo, da se jim je zgodila krivica, ker načelo enakega obravnavanja zanje ni bilo uporabljeno, predložijo sodišču ali drugemu pristojnemu organu dejstva, iz katerih je mogoče sklepati, da je prišlo do neposredne ali posredne diskriminacije, tožena stranka mora dokazati, da ni bilo kršitve načela enakopravnosti.

2. Ta direktiva ne preprečuje državam članicam, da ne bi uvedle pravil dokazovanja, ki so ugodnejša za tožeče stranke.

3. Državam članicam ni treba uporabljati odstavka 1 za postopke, v katerih mora sodišče ali pristojno telo samo preučiti dejstva primera.

Člen 5

Informacije

Države članice zagotovijo, da se z ukrepi, sprejetimi v skladu s to direktivo skupaj s predpisi, ki so že v veljavi, seznanijo vse zadevne osebe prek ustreznih sredstev.

Člen 6

Zagotavljanje ravni varstva

Izvajanje te direktive nikakor ne more biti zadosten razlog za znižanje splošne ravni varstva pravic delavcev na področjih, na katera se nanaša, brez vpliva na pravico držav članic, da odgovorijo na spremembe v položaju z uvedbo zakonov in drugih predpisov, ki se razlikujejo od tistih, veljavnih ob notifikaciji te direktive, pod pogojem, da so izpolnjene minimalne zahteve le-te.

Člen 7

Izvajanje

Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do 1. januarja 2001. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

Države članice v dveh letih po začetku veljavnosti te direktive sporočijo Komisiji vse podatke, ki jih potrebuje za izdelavo poročila o uporabi te direktive za Evropski parlament in Svet.

Člen 8

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 15. decembra 1997

Za Svet

Predsednik

J.-C. JUNCKER